

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

FACTORS AFFECTING FARMER'S DECISION TO GROW COAL REGION DURIAN IN KHIAN SA DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

เบญจวรรณ คงชน^{1*}, กัลย์สุดา แก้วแสน¹, ดาริน รุ่งกลิ่น², มลทิรา เพชรรัตน์³

Benjawan Khongkon^{1*}, Kulsuda Kaewsan¹, Darin Rungklin², Monthira Petcharut³

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

¹Faculty of Management Sciences, Suratthani Rajabhat University, Suratthani, Thailand

²คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา นครสวรรค์ ประเทศไทย

²Faculty of Administration and Management, Chaopraya University, Nakhonsawan, Thailand

³สำนักงานเกษตรอำเภอเคียนซา สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

³Khian Sa District Agricultural Extension Office, Suratthani, Thailand

*Corresponding author E-mail: benjawan.kon@sru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ และแนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 110 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 - 50 ปี มีประสบการณ์ปลูกทุเรียน 1 - 2 ปี ใช้เงินทุนและที่ดินส่วนตัว ปลูกบนพื้นที่ราบดินร่วนไม่เกิน 10 ไร่ ใช้ระบบน้ำสปริงเกอร์ และได้รับรองมาตรฐาน GAP และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ มี 3 ด้าน ได้แก่ สถานที่ การส่งเสริมการตลาด และราคา มีอิทธิพลทางบวกต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน ได้ร้อยละ 78.10 ($R^2 = 0.781$) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสถานที่ และด้านราคา มีอิทธิพลทางบวกต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน ได้ร้อยละ 72.50 ($R^2 = 0.725$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) แนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การผลิต 2) การตลาด 3) การรวมกลุ่มและการจัดการ 4) การถ่ายทอดความรู้และการสืบทอดกิจการ 5) การสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 6) ความยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัจจัยการตัดสินใจ, เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน, อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

This research aims to study factors affecting decision-making and approaches to changing perspectives on growing coal region durian. This is a quantitative research study. The sample consisted of 110 durian farmers registered with the Khian Sa District Agricultural Office in Surat Thani Province, calculated using the G*Power program with purposive sampling. Research instruments included questionnaires for data collection. Statistics used for research and data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and multiple regression. Research results found that factors affecting decision-making were divided into 2 parts: 1) General information: most were male, aged 41 - 50 years, with 1 - 2 years of durian farming experience, using personal funds and land, growing on flat loamy soil not exceeding 10 rai, using sprinkler irrigation systems, and having GAP certification; and 2) Decision-making factors: three factors- location, marketing promotion, and price-had a positive influence on the strengths and weaknesses of coal region durian cultivation decisions, accounting for 78.10% ($R^2 = 0.781$), and marketing promotion, location, and price factors positively influenced the obstacles and limitations in deciding to grow coal region durian, accounting for 72.50% ($R^2 = 0.725$), with statistical significance at the 0.01 level; and 3) Approaches to changing farmers' perspectives that affect decisions to grow coal region durian consisted of 6 aspects: 1) Production, 2) Marketing, 3) Group formation and management, 4) Knowledge transfer and business succession, 5) Support from government and related agencies, and 6) Sustainability.

Keywords: Decision-Making Factors, Local Coal-Origin Durian Farmers, Khian Sa District, Surat Thani Province

บทนำ

ทุเรียนเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศไทย โดยเฉพาะในภูมิภาคใต้ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วจากกระแสนิยมบริโภคทุเรียนของตลาดจีนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาทุเรียนปรับตัวสูงขึ้นและเกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ที่มีการขยายพื้นที่ปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และยะลา ปัจจุบันทุเรียนสามารถสร้างมูลค่าให้กับภาคใต้ได้มากกว่า 60,000 ล้านบาทต่อปี และคิดเป็น 13% ของมูลค่าสินค้าเกษตรทั้งหมด (สุรเชษฐ์ ศรีภูริรักษ์ และคณะ, 2566) การส่งเสริมการปลูกทุเรียนในภาคใต้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศที่มุ่งเน้นการยกระดับรายได้เกษตรกรด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพใน

การส่งออกและเป็นที่ต้องการของตลาดโลก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าสินค้าเกษตร (Agricultural Value Chain) ที่มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การตลาด และการส่งออก เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สถาบันวิจัยพืชสวน , 2567)

สำหรับแนวโน้มการผลิตในปี 2567 พบว่า ความต้องการบริโภคทุเรียนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในตลาดจีนที่มีความต้องการสูง ปัจจุบันมีช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อทุเรียนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการแข่งขันในตลาดทุเรียนผลสดที่สูงขึ้น เนื่องจากทางการจีนได้อนุญาตให้นำเข้าทุเรียนผลสดจากเวียดนามและฟิลิปปินส์ ซึ่งเข้ามาแย่งส่วนแบ่งตลาดทุเรียนสดของไทย แต่ทุเรียนไทยยังมีข้อได้เปรียบในด้านคุณภาพและได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดและเงื่อนไขในการนำเข้าของประเทศคู่ค้า (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2566) การรักษาคุณภาพและมาตรฐานของทุเรียนไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทุเรียนถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในระดับสูง โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2566 พบว่า มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกทุเรียน 13,917 ราย มีเนื้อที่ให้ผลผลิต 71,748.29 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 109,276 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,523 กิโลกรัม และมีราคาเฉลี่ย 137.45 บาทต่อกิโลกรัม โดยเฉพาะในอำเภอเคียนซา ซึ่งมีเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนจำนวน 727 ราย มีเนื้อที่ให้ผลผลิต 3,223 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,572 กิโลกรัม และมีราคาเฉลี่ย 115.24 บาทต่อกิโลกรัม (ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร, 2566) ทั้งนี้ ทุเรียนถิ่นถ่านหินในพื้นที่อำเภอเคียนซาได้เริ่มจัดตั้งเป็นแปลงใหญ่เมื่อปี 2565 มีสมาชิก 66 คน พื้นที่ปลูก 699 ไร่ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เนื่องจากได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานเกษตรอำเภอเคียนซา เพื่อให้ทุเรียนมีคุณภาพและปลอดภัย ทุเรียนถิ่นถ่านหินของอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดดเด่นด้วยรสชาติหวาน มัน กรอบ กลิ่นไม่ฉุนมาก ซึ่งเป็นผลจากการปลูกในพื้นที่ที่มีถ่านหินอุดมด้วยธาตุซิลเฟอร์และไนโตรเจนสูง ทำให้มีลักษณะเฉพาะตัวจนได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ในชื่อ "ทุเรียนหมอนทองถิ่นถ่านหิน @เคียนซา" (ศูนย์ข่าวกรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

แม้ว่าทุเรียนจะกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ แต่เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ได้แก่ สภาพอากาศที่แปรปรวน ต้นทุนการปลูกที่สูงขึ้น เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ผลผลิตต่อไร่ของภาคใต้ที่ยังไม่สูงพอให้แข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาทุเรียนด้อยคุณภาพ เช่น ทุเรียนอ่อน หนอนเจาะทุเรียน การขาดความรู้และทักษะในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการศัตรูพืชและการปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการขาดการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็งและการบริหารจัดการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ความท้าทายเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถในการต่อราคาและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564) ในอนาคต อันจะนำไปสู่การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาทุเรียนถิ่นถ่านหินให้เกิดความยั่งยืนจำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินของเกษตรกรในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี" โดยผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทุเรียนถิ่นถ่านหินให้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้สามารถผลิตทุเรียนคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีความยั่งยืนในอนาคต อันจะนำไปสู่การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในอำเภอเคียนซา ที่ขึ้นทะเบียนกับทางสำนักงานเกษตรอำเภอเคียนซา จำนวน 727 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในอำเภอเคียนซา จำนวน 110 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power ด้วยวิธี Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero โดยกำหนดค่าขนาดอิทธิพลขนาดเล็ก (effect size = 0.02) ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (error prob.) = 0.05 และค่าอำนาจการทดสอบ (power) = 0.95 เลือกสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่มีผลต่อการปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน ในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานีและส่วนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือความเที่ยงตรงของเนื้อหา มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อความนั้นมีความสามารถนำไปใช้ได้ และนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพทั้งด้านความถูกต้อง (Validity) และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ในการตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถาม พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และนำไปใช้ในเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ผ่านการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix จากเอกสาร หนังสือ และวารสารที่มีข้อมูลเกี่ยวกับทุเรียนถิ่นถ่านหิน ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอเคียนซา จำนวน 110 ราย และ 3) การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย ให้ผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ถอนตัวได้ตามความประสงค์ โดยข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บเป็นความลับ ใช้เฉพาะการศึกษาวินิจฉัยนี้ และการนำเสนอผลการวิจัยจะกระทำในภาพรวมโดยผ่านความเห็นชอบจากกลุ่มตัวอย่าง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ที่ไม่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข ที่ได้จากการสรุปประเด็นเนื้อหาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และการสังเกตด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการพรรณนาวิเคราะห์ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ได้แก่ สถิติ t-test และสถิติ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในอำเภอเคียนซา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 57.27 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30.91 มีประสบการณ์ปลูกทุเรียนเพียง 1 - 2 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 โดยใช้เงินทุนของตนเองเป็นหลัก จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 74.55 เกษตรกรใช้ที่ดินของตนเองทั้งหมด ปลูกทุเรียนบนพื้นที่ราบ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 มีลักษณะเป็นดินร่วน จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 78.18 โดยมีพื้นที่ปลูกไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 51.85 มีการจัดการน้ำโดยการขุดบ่อหรือสระและใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 96.36 เกษตรกรจำหน่ายในรูปแบบทุเรียนสดทั้งหมด และขึ้นทะเบียนรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 48.18

2. ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน แสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน

Model	b	Std. Error	Beta	t	sig
ค่าคงที่	0.059	0.221		0.266	0.791
ด้านผลผลิต (Productivity)	0.038	0.069	0.042	0.546	0.586
ด้านราคา (Price)	0.231	0.072	0.250	3.189	0.002*
ด้านสถานที่ (Place)	0.363	0.076	0.376	4.795	0.000*
ด้านการส่งเสริมการผลิต (Promotion)	0.339	0.068	0.332	4.968	0.000*

R = 0.889, R² = 0.789, Adjusted R² = 0.781, F = 98.438, Sig. = 0.000

*นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด (Beta = 0.376) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Beta = 0.332) และด้านราคา (Beta = 0.250) ตามลำดับ และทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลทางบวกต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 78.10 (Adjusted R² = 0.781) ส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน

Model	b	Std. Error	Beta	t	sig
ค่าคงที่	0.432	0.231		1.868	0.065
ด้านผลผลิต (Productivity)	- 0.006	0.072	- 0.007	- 0.078	0.938
ด้านราคา (Price)	0.222	0.076	0.257	2.920	0.004
ด้านสถานที่ (Place)	0.247	0.079	0.274	3.110	0.002
ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	0.416	0.072	0.435	5.806	0.000

R = 0.858, R² = 0.735, Adjusted R² = 0.725, F = 72.950, Sig. = 0.000

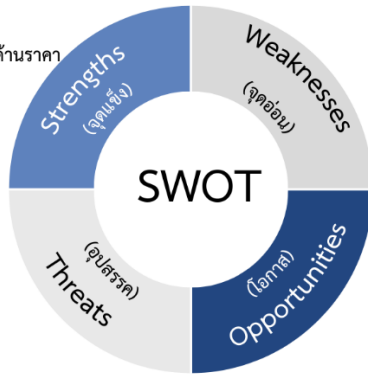
*นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด (Beta = 0.435) รองลงมาคือ ด้านสถานที่ (Beta = 0.274) และด้านราคา (Beta = 0.257) ตามลำดับและทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลทางบวกต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 72.50 (Adjusted R² = 0.725) ส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 2 แบบ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อจัดทำแนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังภาพที่ 1

- S1 เกษตรกรมีแหล่งเงินทุนเพียงพอ
- S2 พื้นที่มีความเหมาะสมในการปลูกทุเรียน
- S3 ทุเรียนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ทุเรียนถิ่นถ่านหิน)
- S4 การปลูกทุเรียนได้รับรองมาตรฐาน GAP
- S5 มีแหล่งรับซื้อทุเรียนในชุมชน
- S6 เกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์ในการผลิตทุเรียนด้านราคา
- S7 เกษตรกรมีความรู้ด้านการตลาด
- S8 เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีต้นทุน ผลตอบแทนการผลิต
- S9 เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต
- T1 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพการผลิตทุเรียน
- T2 ปัญหาภัยแล้งที่มีความรุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น
- T3 ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง
- T4 ปัญหาโรคระบาด
- T5 ปัญหาการสวมสิทธิ์ทุเรียน เพื่อหลอกขายผู้บริโภค
- T6 ราคาที่ดินสูงเกษตรกรเปลี่ยนมาขายที่ดินเพิ่มมากขึ้น

- W1 ช่องทางการกระจายสินค้ามีน้อยไม่หลากหลาย
- W2 เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบเดิม ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปลูกทุเรียน (เช่นระบบน้ำอัตโนมัติ โดรนเพื่อการเกษตร)
- W3 ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด
- W4 เกษตรกรสามารถกำหนดราคาได้
- W5 เกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ ไม่มีลูกหลานมาสืบทอด
- W6 ระยะเวลาการปลูกก่อนให้ผลรอนาน
- W7 ขาดแคลนแรงงาน
- O1 รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุน
- O2 หน่วยงานมีการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าด้วยการแปรรูป
- O3 กลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่มีความเข้มแข็ง
- O4 รสนิยมของผู้บริโภคที่สนใจบริโภคทุเรียนถิ่นถ่านหิน
- O5 จ.สุราษฎร์ธานีผลักดันให้ยื่นขอ GI : ทุเรียนถิ่นถ่านหิน
- O6 การศึกษาข้อมูลความต้องการตลาดสินค้า GI มีน้อย
- O7 ความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร/ช่องทางการจัดจำหน่าย มีหลากหลาย
- O8 บรรรภัณฑ์และระบบการขนส่งมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1 SWOT Analysis ของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน

2. การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของรูปแบบการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกรในตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ดังนี้

2.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies) ได้แก่ 2.1.1) การใช้ประโยชน์จากการได้รับรองมาตรฐาน GAP ร่วมกับความเข้มแข็งของกลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาด 2.1.2) การนำจุดเด่นของทุเรียนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาใช้กับกระแสมนิยมของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างตำแหน่งทางการตลาดระดับพรีเมียม 2.1.3) การผสมผสานความรู้ด้านการตลาดของเกษตรกรกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและช่องทางออนไลน์เพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่าย และ 2.1.4) การใช้ความพร้อมด้านแหล่งเงินทุน และการสนับสนุนจากภาครัฐในการลงทุนเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า

2.2 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategies) ได้แก่ 2.2.1) การใช้การสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานผ่านการทำให้ทันสมัยและการฝึกอบรม 2.2.2) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อยกระดับวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมด้วยการนำเทคนิคการเกษตรสมัยใหม่มาใช้ 2.2.3) การอาศัยความเข้มแข็งของกลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่ในการร่วมกันแก้ปัญหาช่องทางการกระจายสินค้าที่มีจำกัด และ 2.2.4) การใช้ประโยชน์จากความสนใจที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภค และระบบขนส่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการตลาดแม้มีข้อจำกัดด้านปริมาณผลผลิต

2.3 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies) ได้แก่ 2.3.1) การใช้การรับรองมาตรฐาน GAP และเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อป้องกันปัญหาการสวมสิทธิ์ทุเรียน 2.3.2) การประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกร ในการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัญหาภัยแล้ง 2.3.3) การใช้การ

รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่สูง และ 2.3.4) การใช้ความพร้อมด้านเงินทุนในการลงทุนด้านการป้องกันโรคระบาด

2.4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies) ได้แก่ 2.4.1) การพัฒนาการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อจัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยแล้ง 2.4.2) การแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและต้นทุนการผลิตสูงผ่านการใช้เครื่องจักรกลและการเพิ่มประสิทธิภาพ 2.4.3) การปรับปรุงเทคนิคการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตพร้อมกับการจัดการปัญหาโรคระบาด และ 2.4.4) การสร้างแผนการสืบทอดกิจการเพื่อแก้ปัญหาเกษตรกรสูงอายุ และป้องกันการขายที่ดินเนื่องจากราคาที่ดินสูง

ดังนั้น แนวทางทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีดังนี้ 1) การพัฒนาด้านการผลิต โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น ระบบน้ำอัตโนมัติและโดรนเพื่อการเกษตร ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การรักษามาตรฐาน GAP สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค ประกอบกับการพัฒนาระบบจัดการน้ำและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมระบบป้องกันโรคระบาดที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสียหายและรักษาคุณภาพผลผลิต 2) การพัฒนาด้านการตลาด โดยการสร้างแบรนด์ทุเรียนถิ่นถ่านหินให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาช่องทางจำหน่ายออนไลน์และการตลาดดิจิทัล ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่มและลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา ระบบตรวจสอบย้อนกลับช่วยป้องกันการสวมสิทธิ์และสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภค 3) การพัฒนาด้านการรวมกลุ่มและการจัดการ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่เพิ่มอำนาจต่อรอง ระบบจัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกันช่วยลดต้นทุน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกลไกแลกเปลี่ยนความรู้และแก้ปัญหาาร่วมกัน ระบบฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดช่วยเกษตรกรวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การพัฒนาด้านการถ่ายทอดความรู้และการสืบทอดกิจการ โดยการถ่ายทอดความรู้จากเกษตรกรรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่รักษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพแก้ปัญหาเกษตรกรสูงอายุ การพัฒนาหลักสูตรอบรมครอบคลุมทั้งการผลิต การตลาด และการจัดการ พร้อมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อดึงดูดเกษตรกรรุ่นใหม่ 5) การพัฒนาด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานความร่วมมือกับภาครัฐด้านวิชาการและเทคโนโลยี การแสวงหาแหล่งเงินทุนและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การผลักดันการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ช่วยแก้ปัญหาและยกระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ 6) การพัฒนาด้านความยั่งยืน โดยการส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสียและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสมดุลระหว่างการผลิตเชิงพาณิชย์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน ช่วยรักษาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการผลิตทุเรียนคุณภาพดีและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมไว้สำหรับคนรุ่นต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีประสบการณ์ปลูกทุเรียนเพียง 1 - 2 ปี โดยใช้เงินทุนของตัวเองเป็นหลัก ใช้ที่ดินของตนเองทั้งหมด ปลูกทุเรียนบนพื้นที่ราบมีลักษณะเป็นดินร่วน โดยมีพื้นที่ปลูกไม่เกิน 10 ไร่ การจัดการน้ำโดยการขุดบ่อหรือสระและใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ เกษตรกรจำหน่ายในรูปแบบทุเรียนสดทั้งหมด และขึ้นทะเบียนรับรองมาตรฐาน GAP โดยแตกต่างจากงานวิจัยของ สมศักดิ์ อภิสิทธิ์วานิช และวรางคณา อติศรประเสริฐ ที่อธิบายไว้ว่าเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มหันมาปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินในระยะเวลายังไม่นาน (สมศักดิ์ อภิสิทธิ์วานิช และวรางคณา อติศรประเสริฐ, 2562) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ บัวทอง ได้อธิบายว่าเหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจปลูกทุเรียนเนื่องจากทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีความต้องการของตลาดสูง ราคาดีตลอดทั้งฤดูกาล และเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่มีค่านิยมสูงการที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตัวเองและที่ดินของตนเองในการปลูกทุเรียน สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมด้านทรัพยากรของเกษตรกรในพื้นที่ (ประเสริฐ บัวทอง, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 ที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะการรับมือกับปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนภาคใต้ตอนบนในยุคเกษตร 4.0 ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี พงษ์พิยเดช และคณะ ในด้านการจัดการการผลิต ทั้งสองพื้นที่มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และมีการจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบทุเรียนสดเป็นหลัก แต่มีความแตกต่างในวิธีการจัดการผลิต โดยเกษตรกรในตำบลคลองม่วงมีวิธีการที่หลากหลายกว่า ทั้งการใช้หลักวิชาการ การอาศัยประสบการณ์ และการผสมผสานระหว่างวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านองค์ความรู้ที่สั่งสมมานาน สอดคล้องกับประสบการณ์การปลูกทุเรียนที่มากกว่า (จารุณี พงษ์พิยเดช และคณะ, 2563) ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านราคา มีอิทธิพลทางบวกต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านราคา มีอิทธิพลทางบวกต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน ส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยด้านสถานที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ บัวทอง ที่อธิบายไว้ว่า ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ ด้านขนาดของแหล่งน้ำและด้านประสบการณ์ที่ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกรแตกต่างกัน (ประเสริฐ บัวทอง, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 ที่พบว่า ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปลูกทุเรียน โดยเฉพาะระบบชลประทานเพื่อแก้ปัญหาภัยที่เสนอให้พัฒนาและปรับปรุงระบบชลประทานให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เพื่อสนับสนุนเกษตรกรที่ทำการผลิตสินค้า GI (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6, 2564) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา สิทธิวรการ ที่อธิบายไว้ว่า กลยุทธ์การตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านอัตลักษณ์ท้องถิ่น (วรณา สิทธิวรการ, 2563) รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ม่วงศรี ที่อธิบายไว้ว่า ควรเสนอให้พัฒนาการตลาดขายทางสื่อออนไลน์ (สุชาดา ม่วงศรี, 2562) แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ พิมพ์ชนก วอนขอพร ที่เสนอแนะว่าเกษตรกรรุ่นใหม่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการส่งเสริมการตลาดทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การตลาดออนไลน์ และแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ใช้การตลาดออนไลน์สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้สูงกว่าเกษตรกรที่ใช้ช่องทางการตลาดแบบดั้งเดิมถึงร้อยละ 25 - 30 เกษตรกรรุ่นใหม่มีความเข้าใจในกลยุทธ์การสร้างแบรนด์ (Branding) และการเล่าเรื่อง (Storytelling) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการตลาดทุเรียน การสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ที่สะท้อนถึงความ เป็นท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ รวมถึงการนำเสนอเรื่องราวของการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม จะช่วยเพิ่มคุณค่าใน สายตาผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูงและให้ความสำคัญกับการบริโภคอย่างยั่งยืน (พิมพ์ชนก วอนขอพร, 2564) ด้านปัจจัยด้านราคาสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา ศักดิ์ศรี และสปีณธ์หยก วีรบุญย์กฤษ ที่ ได้อธิบายไว้ว่า ควรเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและเพิ่มโอกาสทางการตลาด และส่งเสริมการแปรรูป ทุเรียนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรองด้านราคา และพัฒนาความรู้ด้าน การตลาดให้แก่เกษตรกร (จันจิรา ศักดิ์ศรี และสปีณธ์หยก วีรบุญย์กฤษ, 2564)

แนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis และการวิเคราะห์ TOWS Matrix ของรูปแบบการปลูก พืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกรในตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies) 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategies) 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies) และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies) และนำเสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อ การตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านการผลิต 2) การพัฒนาด้านการตลาด 3) การพัฒนาด้านการรวมกลุ่มและการจัดการ 4) การพัฒนาด้านการถ่ายทอดความรู้ และการสืบทอดกิจการ 5) การพัฒนาด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 6) การพัฒนา ด้านความยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ แสงทอง ที่อธิบายไว้ว่า เกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จมักใช้กลยุทธ์เชิงป้องกันในการรับมือกับการแข่งขันที่รุนแรงและความผันผวนของราคา โดยมุ่งเน้นการ สร้างความแตกต่างด้านคุณภาพและการสร้างเครือข่ายการตลาด (ประพันธ์ แสงทอง, 2564) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นภัสวรรณ มีนาพระ ที่อธิบายไว้ว่าการรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นกลยุทธ์เชิงรับที่สำคัญในการแก้ไข ปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงและการแข่งขันกับทุเรียน โดยช่วยให้เกษตรกรสามารถรักษาการปลูกทุเรียนพันธุ์ พื้นเมืองไว้ได้แม้จะเผชิญกับความท้าทายหลายประการ (นภัสวรรณ มีนาพระ, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จันจิรา ศักดิ์ศรี และสปีณธ์หยก วีรบุญย์กฤษ ที่อธิบายไว้ว่าห่วงโซ่คุณค่าและแนวทางการพัฒนาทุเรียนหลง ลับแลอูตรดิตถ์ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้เสนอกกลยุทธ์พัฒนาห่วงโซ่คุณค่าเพื่อยกระดับสินค้า โดย มีแนวทาง "เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน เพิ่มโอกาสทางการตลาด" และ "พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วย นวัตกรรมและคุณค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์" ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาทุเรียนถิ่นถ่านหินที่มุ่งเน้นการ สร้างอัตลักษณ์และเพิ่มมูลค่าผ่านการผลักดันการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) (จันจิรา ศักดิ์ศรี และสปีณธ์หยก วีรบุญย์กฤษ, 2564) ด้านการพัฒนาการผลิตแตกต่างจากผลงานวิจัยของ จารุณี พงษ์พิยเดช และ คณะ ได้อธิบายไว้ว่าเกษตรกรในตำบลคลองม่วงมีวิธีการที่หลากหลายกว่า ทั้งการใช้หลักวิชาการ การอาศัย ประสบการณ์ และการผสมผสานระหว่างวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านองค์ ความรู้ที่สั่งสมมานาน สอดคล้องกับประสบการณ์การปลูกทุเรียนที่มากกว่า (จารุณี พงษ์พิยเดช และคณะ, 2563) แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกฤต นิมภาณุจนา และคณะ ที่อธิบายไว้ว่า การปลูกทุเรียนรูปแบบที่แตกต่างกันมี

ความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม การจัดการฟาร์ม การลงทุน และผลตอบแทนของการทำฟาร์มที่เกษตรกรได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในการศึกษาค้นคว้าที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ชนกฤต นิมภาญา และคณะ, 2565) ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติดา ม่วงศรี ที่ได้วิจัยไว้ว่า แนวทางการพัฒนาสวนทุเรียนแบบผสมผสานมีผลไม่หลากหลาย เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการพัฒนาด้านการแปรรูป ด้านการตลาด และด้านการส่งออก ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าที่เสนอให้ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่าและพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย (สุชาติดา ม่วงศรี, 2562) รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ที่อธิบายไว้ว่าด้านการพัฒนาด้านการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบน้ำอัตโนมัติ โดรนเพื่อการเกษตร และมาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต ด้านการพัฒนาด้านการตลาด เช่น การสร้างแบรนด์ การขยายตลาดออนไลน์ และการใช้ระบบตรวจสอบย้อนกลับ เป็นแนวทางที่ตรงกัน และการรวมกลุ่มเกษตรกร ผ่านกลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาดและบริหารต้นทุนการผลิต (คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 - 50 ปี มีประสบการณ์เพียง 1 - 2 ปี ใช้เงินทุนและที่ดินส่วนตัว ปลูกบนพื้นที่ราบดินร่วนไม่เกิน 10 ไร่ ใช้ระบบน้ำสปริงเกอร์ และได้รับรองมาตรฐาน GAP ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านราคา มีอิทธิพลทางบวกต่อจุดแข็งและจุดอ่อนของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านราคา มีอิทธิพลทางบวกต่ออุปสรรคและข้อจำกัดของการตัดสินใจเลือกปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับแนวทางการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านการผลิต 2) การพัฒนาด้านการตลาด 3) การพัฒนาด้านการรวมกลุ่มและการจัดการ 4) การพัฒนาด้านการถ่ายทอดความรู้และการสืบทอดกิจการ 5) การพัฒนาด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 6) การพัฒนาด้านความยั่งยืน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปกำหนดนโยบายสนับสนุนการปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินอย่างเป็นระบบ 2) สถาบันการเงินสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร และ 3) เกษตรกรเองสามารถนำแนวทางไปปรับใช้เพื่อพัฒนาการผลิตและการตลาด สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่าของทุเรียนถิ่นถ่านหินเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน การวิจัยเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการวิจัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหิน และการศึกษาเปรียบเทียบการปลูกทุเรียนถิ่นถ่านหินกับพืชเศรษฐกิจอื่นในพื้นที่เดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากเงินกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ 2567 และสำนักงานเกษตรอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา. (2566). การพัฒนาและส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่าเพิ่มตามยุทธศาสตร์ชาติ: กรณีศึกษาสินค้าทุเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักกรรมการ 1 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- จันจิรา ศักดิ์ศรี และสปีนธ์หยก วีระบุญย์ภักข. (2564). ห่วงโซ่คุณค่าและแนวทางการพัฒนาทุเรียนหลงลับแลที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 3(2), 40-60.
- จารุณี พงษ์พิยเดช และคณะ. (2563). การจัดการการผลิตทุเรียนเพื่อทดแทนพืชไร่ของเกษตรกรในตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 9(1), 112-133.
- ชนกฤต นิรมิตกาญจน และคณะ. (2565). การศึกษารูปแบบการปลูกทุเรียนของเกษตรกร อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง. วิทยาศาสตร์และการจัดการ, 5(3), 16-26.
- นภัสวรรณ มีนาพระ. (2565). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองในภาคใต้. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 40(1), 89-98.
- ประพันธ์ แสงทอง. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิจัยและพัฒนากการเกษตร, 16(3), 145-158.
- ประเสริฐ บัวทอง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์ชนก วอนขอพร. (2564). แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในการผลิตทุเรียนคุณภาพ. วารสารส่งเสริมการเกษตร, 15(1), 45-58.
- ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร. (2566). รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช: ทุเรียน. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- วรรณมา สิทธิวารการ. (2563). กลยุทธ์การตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น. วารสารบริหารธุรกิจเกษตร, 7(2), 89-102.
- ศูนย์ข่าวกรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). กรมส่งเสริมการเกษตรหนุนยกระดับทุเรียนถิ่นถ่านหินเคียนซาเป็นสินค้า GI. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://doaenews.doae.go.th/archives/18977>
- สถาบันวิจัยพืชสวน. (2567). การจัดการทุเรียนเพื่อการส่งออกตลอดห่วงโซ่อุปทาน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพืชสวน กรมวิชาการเกษตร.

- สมศักดิ์ อภิสทิธาภิษ และวรางคณา อติสรประเสริฐ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม), 40(3), 413-422.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2564). รายงานสินค้า (ทุเรียน) จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6. (2564). แนวทางการพัฒนาทุเรียนปราจีน จังหวัดปราจีนบุรี ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เลขที่ 122 กันยายน 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8. (2563). การปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนภาคใต้ตอนบนในยุคเกษตร 4.0. เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เลขที่ 106 กุมภาพันธ์ 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (2566). สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2567. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สุซาดา ม่วงศรี. (2562). เรื่องเล่าวิถีชีวิตชาวสวนทุเรียนในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรเชษฐ์ ศรีภูริรักษ์ และคณะ. (2566). ยกระดับทุเรียนได้ด้วยเทคโนโลยีและเกษตรยุคใหม่. สงขลา: สำนักงานภาคใต้ ธนาคารแห่งประเทศไทย.